

Oponentský posudek

Diplomová práce: PROGRAMY PRACOVNÍ REHABILITACE A PODPORA ZAMĚSTNÁVÁNÍ OSOB S DLOUHODOBÝM DUŠEVNÍM ONEMOCNĚNÍM: Popis současného stavu v Praze a možných bariér v pracovním uplatnění těchto osob

Diplomant: Iva Farbiaková

Studijní obor: Sociální práce

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Václava Probstová, CSc.

Oponent diplomové práce: MUDr. Jan Stuchlík

Diplomová práce se zabývá problematikou zaměstnávání duševně nemocných. V teoretické části autorka zpřehledňuje základní pojmy v oblasti zaměstnávání a pracovní rehabilitace, shrnuje důvody pro pracovní rehabilitaci duševně nemocných. Podrobně se věnuje problematice bariér v zaměstnávání duševně nemocných, kde kromě zahraniční literatury cituje také z nedávného českého výzkumu zaměřeného na problematiku vztahů a postojů zaměstnavatelů k potenciálním zaměstnancům – duševně nemocným. Dále se věnuje jednotlivým modelům pracovní rehabilitace a podpory v zaměstnávání ve světě a v ČR. Srovnává také jejich účinnost v různých sociálních a kulturních prostředích.

Drobným nedostatkem teoretické části je poněkud tendenční popis situace v ČR, který vychází z autorčiny profesionální zkušenosti a účasti v právě probíhajících projektech. Autorce tak například uniká, že při srovnání kapacity programů a velikosti cílové skupiny budou pravděpodobně některé lokality v ČR nabízet vyšší reálnou dostupnost pracovních rehabilitačních programů než Praha.

Nevyváženě působí akcentace modelu sociální firmy. Vymezení tohoto modelu nelze považovat za dostatečně odborně doložené (ostatně citovaný článek Erbanové (Erbanová, R. (2007): Co je sociální firma? Jak transformovat chráněnou dílnu na sociální firmu. GRANTIS, č. 5, příloha.) celkem zřetelně dokládá, že mezi sociální firmou a chráněnou dílnou je nejpodstatnějším rozdílem název. Navíc vymezení sociální firmy jako typu sociální služby se může stát překážkou ve vývoji pobídkových finančních mechanismů v zaměstnávání na otevřeném trhu práce. Tento problém si autorka uvědomuje v případě agentur podporovaného zaměstnávání, nikoli již v případě sociálních firem. Na druhou stranu je třeba přiznat, že autorka zde reflektuje reálný stav věcí – existuje tendence Fokusu Praha prosadit kodifikaci sociální firmy jako sociální služby.

Celkově teoretická část podává výborně uspořádaný a ucelený přehled o problematice pracovní rehabilitace a zaměstnávání duševně nemocných. Autorka zde prokazuje schopnost pracovat s odbornou literaturou. Ve výčtu použité literatury (55 titulů) jsou obsaženy i zcela současné práce – jak české, tak zahraniční.

Praktická část diplomové práce je založena na kvalitativním výzkumu překážek (vnitřních i vnějších) v pracovním zařazení dlouhodobě duševně nemocných z pohledu jich samotných a z pohledu profesionálů v oblasti pracovní rehabilitace.

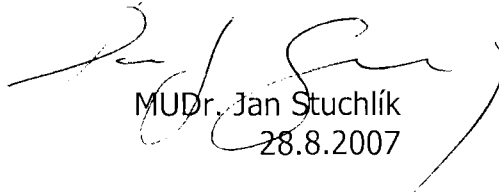
Získané výsledky autorka porovnává s literárními zdroji. Výzkumná část je zpracována a dokumentována velmi pečlivě a detailně. Nalezená míra shody s literárními zdroji není sice nijak překvapující, přesto však považuji autorčin výzkum za účelný a potřebný. Fakt, že zejména vnitřní bariéry jsou prakticky shodné s těmi popsanými v literatuře, je zásadním argumentem pro přejímání osvědčených rehabilitačních modelů ze zahraničí.

Větší prostor v diskusi by si zasloužil fakt, že autorka nezaznamenala některé v literatuře popsané bariéry týkající se stigmatizace (stigmatizační či podceňující postoje profesionálů a rodinných příslušníků).

Autorčino tvrzení „Nedostatkem pracovního trhu je nízký počet míst v sociálních firmách“ (str. 93) uvedené v závěrečném shrnutí bych nahradil obecnějším požadavkem na vyšší počet pracovně rehabilitačních míst a pracovní míst s nižšími nároky na zaměstnance, ale moje výhrada se zde opět týká spíše projektu Fokusu Praha než vlastní odborné práce autorky.

Za zmínku stojí i to, že autorka pracuje velmi dobře s jazykem, dobře a srozumitelně formuluje. V textu diplomové práce je jen několik málo gramatických prohřešků. Např.: ...může přispět k iniciaci nových, či rozvoji stávajících programů, které by účinně reagovali... (str. 97)

Diplomovou práci hodnotím jako **v ý b o r n o u**.

MUDr. Jan Stuchlík
28.8.2007